

Wymagania edukacyjne, przedmiot: Edukacja dla Bezpieczeństwa

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 1. OSTRZEGANIE O ZAGROŻENIACH I ALARMOWANIE				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady środków alarmowych • wymienia negatywne skutki nieuzasadnionego wszczęcia alarmu pożarowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu • omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czemu służy system wykrywania skażeń i alarmowania • wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • zachowuje się właściwie (zgodnie z instrukcją) po ogłoszeniu alarmu w szkole 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby przeciwdziałania panice • uzasadnia konieczność istnienia zorganizowanej ochrony ludności

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 2. POWSZECHNA SAMOOBRONA I OBRONA CYWILNA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe środki gaśnicze • wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki i grup społecznych • identyfikuje znak rozpoznawczy OC • wyjaśnia znaczenie terminu „sytuacja kryzysowa” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące działanie obrony cywilnej na świecie • wymienia podstawy prawne działania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej • omawia cele i zadania obrony cywilnej • wymienia i omawia najczęstsze zagrożenia zdrowia i życia na skutek powodzi, pożaru, huraganu i innych sytuacji kryzysowych zagrażających lokalnej społeczności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwę centralnego organu państwa odpowiedzialnego za obronę cywilną; wymienia terenowe organy obrony cywilnej • wymienia instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym • kompletuje sprzęt i wyposażenie przydatne podczas ewakuacji; uzasadnia swój wybór 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jest przekonany o celowości istnienia struktur obrony cywilnej na poszczególnych szczeblach, uzasadnia wypowiedź • przewiduje sytuacje kryzysowe zagrażające miejscowości, w której mieszka i szczegółowo omawia te zagrożenia

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 3. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA I DZIAŁANIA RATOWNICZE				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najczęstsze przyczyny pożarów • omawia przyczyny powodzi w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu „ewakuacja” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i wskazuje jego typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (także w szkole) • omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych • charakteryzuje najistotniejsze zasady opuszczania miejsc zagrożonych • opisuje drogę ewakuacji w szkole 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych • wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi i czego w czasie powodzi robić nie wolno • charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy • identyfikuje znaki ochrony przeciwpożarowej • wyjaśnia, jak należy się zachować w przypadku dostrzeżenia pożaru • omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią • wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia • wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku • omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof (komunikacyjnych, innych) • wymienia główne przesłanki do podjęcia ewakuacji spontanicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej • wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • omawia na przykładach znane z historii lub aktualnych wydarzeń przykłady ewakuacji ludności oraz ich przyczyny

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 4. PIERWSZA POMOC I RESUSCYTACJA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia numery alarmowe i omawia właściwy sposób wzywania pomocy • przedstawia treść wezwania pogotowia lub lekarza • układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej oraz wie kiedy nie można tego robić 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC) • wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; posługuje się apteczką pierwszej pomocy • wyjaśnia, czym jest zasłabnięcie, i omawia zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia • wyjaśnia czym jest łańcuch przeżycia • wie jak pomóc osobie, która zadławiła się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka • omawia budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka • omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika • wyjaśnia, na czym polega resuscytacja krążeniowo-oddechowa • wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej • wyjaśnia, na czym polega pomoc ratownicza w zadławieniu • omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia; omawia ich znaczenie • wyjaśnia, jak działa w Polsce system ratowniczy • rozpoznaje stan osoby poszkodowanej; prawidłowo bada jej oddech (na manekinie) • wyjaśnia znaczenie bólu w klatce piersiowej jako objawu stanu zagrożenia życia • wyjaśnia zasady postępowania z poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować • bezbłędnie i samodzielnie wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach) • Omawia przeznaczenie AED oraz wie gdzie takie urządzenia powinny się znajdować

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne przyczyny złamań, zwichnięć i skręceń wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom wyjaśnia, jak należy się zachowywać i czego należy unikać w czasie burzy omawia zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najczęstsze przyczyny utonięć typowe objawy i najczęstsze okoliczności zatruc wymienia najczęstsze przyczyny wypadków drogowych udziela pomocy w przypadku krwawienia z nosa wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach: <ul style="list-style-type: none"> - pokarmowych - lekami - gazami - środkami chemicznymi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: - w wychłodzeniu - w odmrożeniu wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna omawia skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki wyjaśnia znaczenie terminów "udar słoneczny" i "udar cieplny" wyjaśnia, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń wyjaśnia, jak udzielić pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia udziela pomocy przy urazach kończyn demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia termicznego udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia chemicznego: skóry, przełyku i przewodu pokarmowego, oczu wyjaśnia, jak można pomóc osobie, która ucierpiała wskutek udaru wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu bezbłędnie i samodzielnie demonstruje sposoby opatrywania ran krwawiących oraz opatruje urazy kończyn

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 5. OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na pytanie na czym polega zagrożenie nadmiernym promieniowaniem • podaje przykłady naturalnych źródeł promieniowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „promieniotwórczość” • wymienia reakcje organizmów żywych na napromieniowanie (choroba popromienna) • wymienia możliwe źródła skażenia • wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • wyjaśnia znaczenie terminów: skażenie" i □ zakażenie" • charakteryzuje walory ochronne różnych rodzajów opakowań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej • podaje przykłady wykorzystania promieniotwórczości w służbie ludzkości • podaje nazwy instytucji w Polsce, w ramach których działają służby monitorujące poziom radiacji • uzasadnia konieczność stałej ochrony wody i żywności, zwłaszcza w czasie zdarzeń kryzysowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej • omawia sposoby postępowania w przypadku zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi • planuje wielkość zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na określony czas

Wymagania konieczne	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
ROZDZIAŁ 6. ZAGROŻENIA CHEMICZNE				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie jak oznacza się pojazdy przewożące substancje niebezpieczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia postępowanie po uwolnieniu się substancji chemicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega uzdatnianie skażonej żywności i wody • wyjaśnia znaczenie terminów: □odkażanie", □dezaktywacja" (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja", „dezynsekcja", „deratyzacja" • wymienia rodzaje oznakowań substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach • przedstawia zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca • samopomoc (jak sobie radzić bez pomocy z zewnątrz) i samo- ewakuacja (doraźna-spontaniczna) • wymienia zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport • podaje przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje działania chroniące ludzi przed działaniem substancji szkodliwych • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka trans- portu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi • uzasadnić rozmieszczenie tablic i znaków bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i nauki

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów

Systematycznej, planowej kontroli i ocenie podlegają wszystkie formy aktywności uczniów:

- wypowiedzi
- czynności polecane przez nauczyciela
- wytwory pracy – mapy, schematy, wykresy, zeszyt
- odpowiedzi, rozwiązywanie krzyżówek, kartkówki
- sprawdziany, testy
- aktywność na zajęciach (uczestnictwo w dramie, ćwiczeniach, dyskusji – poprawność działania, logika argumentacji, oryginalność i przydatność proponowanych rozwiązań)
- zachowanie w trakcie zajęć – obserwacja uczestnicząca (głównie w sferze postaw)
- program edukacji dla bezpieczeństwa z założenia ma charakter czynnościowy, pierwszoplanowym kryterium stają się zatem umiejętności ucznia. Istotne są także: zaangażowanie ucznia, aktywność, utożsamianie się z problematyką i przejawianie zainteresowania tematyką zajęć
- udział w akcjach na rzecz bezpieczeństwa, konkursach, turniejach związanych z tematyką przedmiotu

Oczekiwane osiągnięcia absolwenta III etapu edukacyjnego w poszczególnych obszarach

1. Znajomość powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej:
 - znajomość prawnych i historycznych aspektów zorganizowanej ochrony ludności cywilnej
 - znajomość instytucjonalnych struktur zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej w Polsce
2. Przygotowanie do działania ratowniczego:
 - rozpoznawanie sygnałów alarmowych
 - znajomość zasad profilaktyki pożarowej oraz postępowania przy gaszeniu zarzewi ognia
 - znajomość zasad ewakuacji z zagrożonego rejonu oraz praktyczna jej realizacja po ogłoszeniu alarmu
 - znajomość zasad ochrony ludzi i zwierząt oraz żywności i płodów rolnych przed skażeniami
 - identyfikacja głównych znaków ewakuacyjnych i ochrony przeciwpożarowej
 - znajomość algorytmów zachowań ratowniczych i ochronnych w odniesieniu do poszczególnych zagrożeń
3. Nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy:
 - rozpoznawanie stanów zagrożenia życia i zdrowia
 - wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej
 - opatrywanie ran i urazów kończyn
 - umiejętność podejmowania działań ratowniczych w wypadkach komunikacyjnych
 - umiejętność wzywania fachowej pomocy
 - zabezpieczenie ratownika i miejsca zdarzenia
 - świadomość znaczenia wczesnej defibrylacji dla ratowania życia poszkodowany